

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ПИСЬМОВОГО СПЕЦІАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Валентина Стрілець

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Однією з фахових компетентностей, представлених у проекті стандарту вищої освіти бакалавра філології, є здатність до інтерпретації та перекладу текстів, необхідність у якій викликана стрімким розвитком міжнародних зв'язків у різних галузях і, відповідно, соціальним замовленням на висококваліфікованих письмових перекладачів, здатних швидко й якісно забезпечити письмовий переклад спеціальних текстів різних жанрів.

Письмовий переклад поділяють на художній і спеціальний або переклад для спеціальних цілей (*translation for specific purposes*). У межах другого типу виокремлюють види, спираючись на галузі знань/господарства і/чи особливості текстів. Окреслення змісту навчання майбутніх бакалаврів філології за спеціалізацією 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно)» потребує їх детального розгляду.

Лінгвісти підходять до класифікації перекладу для спеціальних цілей із позиції жанрово-стилістичних особливостей текстів. Так, базуючись на жанрово-стилістичній приналежності, О.А. Бурукіна пропонує розділити письмовий спеціальний переклад на: соціально-політичний переклад, юридичний переклад, фінансово-економічний переклад, медичний переклад, науковий переклад, релігійний переклад, технічний переклад, військовий переклад і рекламний переклад [1, с. 69].

Науковий і технічний переклади часто об'єднують у науково-технічний, що є цілком оправданим з огляду на тісний зв'язок виробництва з новітніми науковими розробками. У межах науково-технічного перекладу виокремлюють переклад текстів певних технічних галузей: будівництва, енергетики, нафтогазової галузі, інформаційних технологій, машинобудування тощо. У

сучасних умовах діяльність багатьох підприємств набуває багатопрофільного характеру, що відображається на змісті текстів, які підлягають письмовому перекладу. Так, наприклад, всесвітньо відома компанія *DELCAM* розробляє програмне забезпечення для металообробних верстатів, в результаті чого тексти, які відображають діяльність компанії, містять лексику галузей машинобудування й інформаційних технологій.

Джерелами наукової інформації є: статті фахових періодичних видань, опубліковані наукові доповіді, анотації, програми наукових заходів, інформаційні листи про їх проведення, монографії, підручники і навчальні посібники. Технічна інформація забезпечується такими джерелами, як патентна література, опис креслень, інструкції (з монтажу, експлуатації, догляду, збереження тощо), проектна документація, рекламні проспекти, бюлетені новин компанії, веб-сайти компанії/професійної спільноти.

Т.Р. Кияк використовує термін «фахова мова», яку трактує як мова певної галузі науки, і, відповідно, «фаховий переклад» для позначення медіації між представниками професійно замкнутої сфери [3]. Дослідник також виокремлює науково-теоретичний та професійно-практичний стилі текстів, які забезпечують відповідну комунікацію.

У низці сучасних досліджень лінгвістів (Л.А. Чернишової, О.В. Жучкової та ін.) зустрічається термін «галузевий переклад». Деякі перекладачі-практики вважають його таким, що найбільше відображає специфіку професійної діяльності сучасного перекладача. Цей підхід є досить практичним. По-перше, з огляду на значну кількість галузей, наведених у Загальному класифікаторі «Галузі народного господарства України» (15 галузей сфери матеріального виробництва й 9 галузей невиробничої сфери діяльності) [2] та в Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (27) [4], підхід, що розглядається, дозволяє максимально деталізувати сферу професійної діяльності перекладача. По-друге, враховуючи виробничу, економічну, юридичну й рекламно-інформаційну сторони

діяльності підприємства/установи, він підкреслює міжгалузевий характер та жанрово-стилістичне різноманіття текстів, переклад яких має забезпечити галузевий перекладач.

Деякі дослідники ототожнюють поняття спеціального, галузевого й науково-технічного перекладів, відносячи до останнього переклад юридичних, економічних і медичних текстів, що, враховуючи зміст зазначених вище підходів, видається нераціональним.

Аналіз сучасних підходів до класифікації письмового спеціального перекладу, а також урахування потреб конкретного регіону дозволить розробникам освітніх програм підготовки бакалаврів філології визначити необхідні компетентності й відповідні їм дисципліни, а також конкретизувати зміст навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурукина О.А. Жанрово-стилистическая классификация письменного перевода / О.А. Бурукина // Вестник РУДН. Серия Вопросы образования: языки и специальность. – 2009. – № 4. – С. 67 – 71.

2. Загальний класифікатор «Галузі народного господарства України» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text771/pg1.htm>.

3. Кияк Т.Р. Лінгвістика фахових мов: предмет, проблеми, перспективи [Електронний ресурс] / Т.Р. Кияк, О.І. Каменська. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vknlu_mtmk/2011_1/5.pdf.

4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galujej-znan-i-spetsialnostej>.